

הלכות ציצית סימן יא

ויהיה תוף ג' אצבעות עם הגדיל (כ"י בשם רש"י ורשב"א): **יב** מניין חוטי הציציות בכל כנף (נח) ארבעה כפולים (נט) שהם שמונה, *ואם הוסיף (ס) פסול. (סא) יחתך ראשי החוטין הארבעה (ט) ויתחבבם בכנף ויכפלים, ואז יהיו שמונה: **יג** (סב) יזהר לחתך ראשי החוטין לעשותם שמונה קדם שיקרף, שאם כרף אפלו (כ) (סג) חליא אחד (פרוש, החלק מהציצית שבין קשר לקשר) (סד) וקשר אפלו קשר אחד ואחר-כך חתכן, פסול משום תעשה ולא מן העשוי, שהרי בפסול עשאים: **יד** [*] יקח ארבעה חוטים מצד זה וארבעה מצד זה ויקשר שני פעמים זה על גב זה, ואחר-כך יקרף חוט הארף סביב השבעה קצת כריכות, וקושר שני פעמים זה על גב זה, וחוזר וכו'; וכן יעשה עד שישלש חמש קשרים כפולים וארבעה אזורים ביניהם מלאים כריכות. אין שעור (כא) (סה) לכריכות, (סו) רק שיהיו כל הכרופ והקשרים (כז) (סז) רחב (סח) ארבעה גודלים והענף שמונה גודלים: הגה ואם הארף הציצית, יראה ששלישיתו יהיה גדיל (כג) (סט) ושני חלקים ענף (רמב"ם פ"א). והנהגים לכרף באזיר ראשון שבע כריכות, (כד) [כז] (ע) ובשני תשע, ובשלישי אחת-עשרה, ובכריעי

א קנחת מכ כרב אחא בר יצחק, רמב"ם פ"א מולכות ציצית ג"כ סבה יא ג מנחת לח ולט ד הראש ה בית יסף

שערי תשובה

באר הטיב

[*] יקח ד' חוטים כו'. וכתב במח"כ בשם מלבי"ם י"ט בשם מהר"ש שאם ארע שהיו ג' מצד זה וה' מצד זה כשר, ע"ש: [כד] ובשני. עכ"ל. וכתב בשו"ת בית (יט) ויתחבבם בכנף. ר"ל לכתחלה יחתך קדם שיתחבבם. כתב בשל"ה ומ"מ שאל יחתך בסבין אלא יקשם בשני: (כ) חליא א'. פי', שאם עשה חליא וקשר א' יצא י"ח מדאורייתא, וא"כ הני תעשה ולמ"ה, מ"א. נע"ת לא כ"כ, ועין ט"ז: (כא) לכריכות. אפלו כרף רבא או לא כרף בה אלא חליא אחת כשרה, ואם כרף כלה פסולה, כ"י. מ"א: (כז) רחב ד' גודלים. ובר"מ פרשת פינחס כתב שיהיה בין קשר לקשר כפלא אגודל. כתב הרא"ש שיהיו כל החליות בשונה, שזהו נ"י לציצית: וא"כ באזיר הראשון יעשה הכריכות רחוקים זה מזה, ובשניה לא כ"כ, ובג' יקרבם ובד' יתקרבם לגמרי. והציצית של ר' שלמה מולכו לא היו שרים לגמרי: (כג) וב' חלקים ענף. פשוט שאינו מעכב בדריעבד. כתב בכתבים, שצריך לעשות הגדיל חליות ובכל חליא ג' כריכות, כלומר שאלח ששעשה ג' כריכות ירחיק מעט, מ"א: (כד) ובשני ט'. ובכונות כתב: בשני ח', וכ"כ של"ה מ"א ט"ז, ד' ו' הוא שם של י"ה, ואח"כ י"א הוא בצרופ שם של הנה"ה, ואח"כ י"ג

באר הלכה

משנה ברוכה

בארצות-התיים בשם הכפרי"ס ושארי אחרונים דהוא הדין טליתים שלנו שיש להם גון מאבי' בשפה, מודרין מן הכנף ג' אצבעות ובכלל זה הגון מאבי': * ואם הוסיף פסול. עין הפרי"מגדים שמסתפק אם קצץ היתרות רק עד הגדיל ובגדיל נשארו מהו?⁽⁷²⁾ דאם היה מוציא היתרות גם מן הגדיל פשיטא דכשר⁽⁷³⁾, לפי מה עושין שנים מתבטלת וישנים מלכן, והאידנא הרי לכן במקום תכלת, ועושים ארבעה ארבעים משל לכן: (נט) שהם שמונה. אחר שיקניסם בכנף ויכפלים, מדכתיב 'פתיל', קצין פתילה, שהוא כפול: (ס) פסול. משום דקעבר ככל תוסית. והגר"א בבאורי הסכים להלכה לשיטת העשור המובא בבית-יוסף שסובר דאין בזה משום כל תוסית, וכי פסלינן בגמרא בזה, דוקא בשהוסיף מין אחר להחוטין וכגון חוטי קנבוס או צמר-גפן. אבל באותו המין מכשירין אפלו לכתחלה להוסיף כמה שרוצה. ועין בארצות-התיים שהביא עוד כמה גדולי הראשונים שסוברין כן, ולכן מסיק דאם עשאים כר או אי אפשר לתקנם יכול לילף בהם, אבל מיד שיוכל לתקנם צריך לתקנם. ובגדוד מהחוטין, לכלי עלמא פסול, פדאיתא בבית-יוסף: (סא) יחתך. רוצה לומר, לכתחלה יחתך קדם שיתחבבם בכנף [מ"א וביאור הגר"א]. ויש לחתכם בשני ולא בפסין?⁽⁷¹⁾ **יג** (סב) יזהר. רוצה לומר, שאם עבר ולא חתכן קדם התחובה, על-פל פנים יזהר עתה קדם הכריכה. ועין ט"ז: (סג) חליא אחד. אפלו של שלש כריכות: (סד) וקשר רבוי. רוצה לומר, אם עשה חליא וגם קשר אחר החליא אפלו רק קשר אחד, יצא ידי חובתו מדאורייתא⁽⁷⁴⁾ אפלו לא עשה כלל הקשר הסמוך לכנף, ואם-כן הרי תעשה ולא מן העשוי⁽⁷⁵⁾; אבל אם לא עשה הקשר שאחר החליא, אי שיעשה הקשר ראשון שקדם החליא, לא נגמר עדין עשיית הציצית, דבלא הקשר החליא אינו מתקנם כלל ואין כאן גדיל, ועל-כן יכול לחתך החוטין. (*) ויש מחמירין, ולכתחלה נכון לחש לדריהם⁽⁷⁶⁾. ודע, דמה שכתב 'קשר אחד' רוצה לומר מהחמשה קשרים שרגילין לעשות, אבל הוא היה שתי פעמים זה על גב זה, כדלקמן, דכלאו הכי לא מקרי קשר, שאינו מתקם⁽⁷⁷⁾: **יד** (סה) לכריכות. רוצה לומר, למנין הכריכות. וגם מנין החליות והקשרים אין מעכב מדינא, רק הוא למצוה מן המבחר, כי החמשה קשרים רמז ששל"ד יזהר יזכר החמשה חמשי תורה, ובפילת הקשרים החמשה שעולה י', רמז לעשרה ספירותיו של הקדוש-ברוך-הוא, פדאיתא לקמן בסימן כד; וטעם החליות עין בבית-יוסף: (סו) רק שיהיו וכו'. ומה דאיתא בסעף יג 'שאם כרף אפלו חליא אחד', אבאר את שרש הדבר: כי קבלו חז"ל דבעינן בציצית גדיל, והינו שיהיה מכרף, כמו שכתוב 'גדלים תעשה לך', וגם יהיה בו חוטין נפרדים כדכתיב 'ציצת', כמו 'בציצת ראשי', אף מן התורה אין שעור לארף הגדיל, אלא אפלו אם לא כרף רק שלש כריכות ועשה על גביהן קשר למעלה, דגם זה הוא הלכה למשה מסיני, מתקנים בזה שם גדיל ובזה כבר נגמר המצוה מדאורייתא; וזהו טעם דברי השלחן-ערוך שם, ועל זה יש לסמוך בערב-שבת עם חשכה כשאין לו פנאי לעשות כתקונו, ומתר לצאת בו בשבת ולכרף (ויותר טוב שיעשה אז גם הקשר הראשון שקדם החליא, כמו שאנו נוהגין, כדי לצאת גם דעת מקצת הפוסקים שסוברין ועל זה הקשר כגון חז"ל דהוא דאורייתא). וכל זה מדאורייתא, אבל מדברנן צריך לעשות שלש גדיל ושני שלש פתיל. ובין שאר החוטין הוא י"ב גודלין, כנ"ל בסעף ד. יעשה ד' גודלין גדיל שהם הכריכות, וישאר ח' גודלין חוטין נפרדים, שפך הוא נ"י הציצית⁽⁷⁸⁾. ועל-כן אם עשה חליא אחת בערב-שבת עם חשכה, צריך להשלים תכף אחר השבת, דאי לא הכי הוא עובר על דברי חכמים⁽⁷⁹⁾. ויש שנכשלין בזה: (סז) רחב וכו'. הינו לכתחלה, אבל בדריעבד אפלו אם כרף רבו קשר, דעל-פל פנים יש כאן גס-פן פתיל; אבל אם כרף כלה, פסול: (סח) ארבעה גודלים. עם הקשרים. וברצא מהימנא כתב, שיהיה בין קשר לקשר כפלא אגודל⁽⁸⁰⁾. כתב הרא"ש, שיהיו כל החליות בשונה, שזהו נ"י ציצית; ואם-כן באזיר הראשון יעשה הכריכות רחוקים זה מזה, ואחר-כך בכל אזור יותר מקרב [מ"א]: (סט) ושני חלקים ענף. עין בבאר מהרש"ל על הסמ"ג. וכלי עלמא אינו מעכב בדריעבד וכנ"ל⁽⁸¹⁾: (ע) ובשני תשע. ובכונות כתוב: בשני שמונה, וכן הסכימו

שער הציון

(מח) פן כתב הפרי"מגדים ושארי האחרונים: (*) זה הוא העלת-תמיד, ולכשי ימנן אברהם וט"ז חולקין. ועין בא"ע סימן קכ"ב ס"ד כ"ט סק"י דמחמיר שם. ואולי לענן תעשה ולא מן העשוי מקלינן כל שהוא עושה מעשה הצריכה לעצם ההקשר. ועין סבה יא בגמרא:

הַלְכוּת צִיצִית סִימָן יא יב

ביאורים ומוספים

אצלינו ארוכות ומתקפלות, יש לתלות אף את שתי הציציות העליונות לאורך הטלית, שבכך יהיו נטופות על הקרן.

[ביה"ל ד"ה שאין]

צל"פן אומר: הלא בעינן שהציצית יהיו ממין הכנף⁸⁶.

(86) מבואר שאם סביב הנקב תפור בחוט שאינו ממין הציצית, אינו נחשב שהטיל ציצית ממין הכנף, אף שהבגד עצמו הוא ממין הציצית, ורק היש מתיירים סוברים שהחוט בא רק לחזק ולכן בטל לבגד [וכמו שמבואר במשנ"ב ס"ק עה], ומכאן הוכיח בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' ב) לגבי בגד שאינו עשוי מצמר ופשתים אלא מצמר גפן וכדו' ונכפותיו ממשי [באופן שאינו בא לחזק], שלדעת כולם אסור להטיל בו ציצית מצמר גפן, שהרי אינו מין הכנף, וגם ממשי אין לעשותם כיון שאינו ממין הבגד, אלא יטיל בו ציצית מצמר ופשתים, שמהם אפשר לעשות ציצית גם כשאנים 'מין כנף'. והביא שהחזו"א (א"ח סי' ג ס"ק לג) הסתפק בכך וכתב שיתכן שצריך לעשות את הציצית דוקא מצמר או פשתים. מאידך, בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"א סי' ב) כתב שפשוט הוא שיכול להטיל ציצית ממין הבגד משום שהכנף בטלה אליו.

סימן יב

דְּבָרִים הַפּוֹסְקִים בְּצִיצִית

[משנ"ב ס"ק א]

ואם לא נפקדו פלן, די אם נשאר לעשות עניבה על הפסוקים בלבד ולא על כל החזקין⁸⁷.

(1) והחזו"א כתב (א"ח סי' ג ס"ק יד) שצריך שיעור קבוע, דהיינו כדי עניבה שיש בה להקיף את מספר החוטים, שיתכן שיהיו גדומים ואף על פי כן תישאר הטלית בכשרותה, דהיינו ארבעה חוטים לר"ת ושמונה חוטים לר"י.

[משנ"ב ס"ק ב]

ואם התיר את הציצית, אסור לתנם בטלית אחר⁸⁸.

(2) והוא הדין שאסור לחזור וליתן את החוטים באותה הטלית עצמה, וכמו שכתב לקמן (סי' יד ס"ק ז). וגם אם התירם על מנת לבדוק אם החוטים הנפסקים הם מחוט אחד, כתב בשו"ת זכר אליהו (סי' ז, בספר מגנזי חכמי תוניס) שמוכח במג"א [שהובא במשנ"ב לקמן סי' יד ס"ק ז] שאינו יכול לחזור ולקשרם.

[משנ"ב ס"ק ע]

ואחר-כך שלש-עשרה, גימטריא 'אחד', וזהו ה' אָחַד⁸⁹.

(82) ומטעם זה כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ט סי' ח אות ו), שמידת הסידות היא שלא להפסיק בדיבור כשתולים את הציצית, כיון שכל הכריכות יחד רומזות לאחדות השם, והוסיף, שיש פוסקים שהחשיבו את התרת הכריכות כמחיקת השם ח"ו, ולשיטתם בכריכה יש ענין של כתיבת השם וכשמפסיק באמצע כאילו הפסיק בעת כתיבת השם, ומ"מ לענין הלכה כתב שאין לקשירה דין של כתיבת השם.

[משנ"ב ס"ק עא]

עין לעיל בפעיר-קטן יח מה שפסקתי שם⁹⁰.

(83) שאם החוטים שזורים היטב ולא מצוי שיתפרקו, נכון שלא לעשות קשר בסופם, כיון שיש הסוברים שיותר טוב שלא להוסיף על מספר הקשרים. וכתב הפמ"ג (א"א ס"ק כה) שבכל זאת אין בכך איסור משום 'בל תוסיף', שהרי רק הקשר הראשון הוא מן התורה, אלא שהוא כמוסיף על הקשרים [כמבואר בשו"ע לקמן (סי' כד ס"א) שהם כנגד חמשה חומשי תורה].

אמנם, לענין הדלקת נרות שבת מבואר ברמ"א לקמן (סי' רסג ס"א) שאף על פי שנהגו להדליק שני נרות, אחד כנגד 'זכור' ואחד כנגד 'שמור', מ"מ יכולים להוסיף על המספר ולהדליק שלשה או ארבעה נרות, משום שניתן להוסיף על דבר המכון נגד דבר מסוים, ובלבד שלא יפחתו ממנו.

[משנ"ב ס"ק עג]

אם נשקטו לצד מטה, יתוירם⁹¹.

(84) ובטעם שאין בהחזרת משום 'תעשה ולא מן העשוי', ביאר הפמ"ג (א"א ס"ק כד) שבדבר שאין צריך מעשה גמור כדי לקיימו ולבטלו, אין בו משום 'תעשה ולא מן העשוי'.

[ביה"ל ד"ה לארן]

והקשו האחרונים על זה: הלא בציצית העליונים אם יעשה אותם לארן הטלית לא יהיו נטופות על הקרן, שיהיו תלויים כלפי קרקע? ותרצו על זה, ומקל מקום למעשה הפסיו שיותר טוב ששני העליונים יעשו ברחב הטלית ולא בארן⁹².

(85) והחזו"א כתב (א"ח סי' ג ס"ק יב), שכיון שהטליתות המצויות

כג באר הגולה

ר' נ"י ור' ק"ל ז' בו
ו'ארחות חיים ור' ור' ור'
ח' אג' ו'ארחות חיים
הביאור לשתי הפרשות

הלכות ציצית סימן יא יב

שלוש עשרה, שעולים כלם ארבעים, במנין ה' אחד שעולים שלשים ותשע, ועם השם הם ארבעים.
ו'ונהגו לעשות (כז) (עא) בסוף כל חוט קשר, כדי שיעמד בשזירתו: טו י"ש אומרים שצריך לזקוק
שיתלה הציציות (עב) *לאורך השלית, (עג) דבעינן שתהא נוספת על הקרן (פרוש, תלוי על הקרן), ואם היה
ברחבו לא היה נוטף, שהרי כלפי קרקע (כו) [כו] היה תלוי. י"ש אומרים *שאין לתת (עד) שום בגד
בנקבי השלית שמכניסים בה הציציות, (עה) י"ש מתירין, וכן נהגו:

יב דברים הפוסלים בציצית, ובו ג' סעיפים:

א *אם נפסקו כל חוטי הקנה (א) ונשתי' בהם כדי עניבת כל החוטים (ב) הפוסקים
ביחד, (ג) (ב) פשר, ואם לא נשאר כדי עניבה (פרוש, ו'ורקסו את החשן' תרגום 'ויענבון')

שערי תשובה

יהודה סי' כה, שמת' להתיר ציצית מבגד שהכריכות מספר השם ואין להקפיד משום
מחיקת השם, שאין זה אלא בצורת אותיות, אבל צריך גימטריא אין לחש. וכ' בברי'
שהמקדקים נהגו לעשות ל"ט כריכות במש' האר"י ז"ל, והעתיק מספר הפגנות
המקדקים מכת"ו מוהר"ח (והקד"ן) כמו שאנו עושים היום ד' ח' י"א י"ג, אלא שהיה
עושה חליות, אבל מנהג העולם שלא לעשות כן חליות במש' הגמ"י ע"ש, וכ' ב'
ביש"ש על זקמות, וכתב שצאמר 'טל אורח, ו'אורות' בגימטריא 'ציצית'; ושם 'טל'
הוא טוב לתפלת הדרך להניח אגודל על המזונה ולומר בלחיש' ובקדשה ובכסוי
פנים: בשמן טל אטלה שלשה פעמים, ע"ש ביש"ש פ"ק סי' ג: [כו] היה תלוי.
עב"ט. וצ"ן ביראפנים בארץ א"ף יש לנהג בתלות הציצית שיתנה קצוי נוטף על
יהודה סי' כה, שמת' להתיר ציצית מבגד שהכריכות מספר השם ואין להקפיד משום
מחיקת השם, שאין זה אלא בצורת אותיות, אבל צריך גימטריא אין לחש. וכ' בברי'
שהמקדקים נהגו לעשות ל"ט כריכות במש' האר"י ז"ל, והעתיק מספר הפגנות
המקדקים מכת"ו מוהר"ח (והקד"ן) כמו שאנו עושים היום ד' ח' י"א י"ג, אלא שהיה
עושה חליות, אבל מנהג העולם שלא לעשות כן חליות במש' הגמ"י ע"ש, וכ' ב'
ביש"ש על זקמות, וכתב שצאמר 'טל אורח, ו'אורות' בגימטריא 'ציצית'; ושם 'טל'
הוא טוב לתפלת הדרך להניח אגודל על המזונה ולומר בלחיש' ובקדשה ובכסוי
פנים: בשמן טל אטלה שלשה פעמים, ע"ש ביש"ש פ"ק סי' ג: [כו] היה תלוי.
עב"ט. וצ"ן ביראפנים בארץ א"ף יש לנהג בתלות הציצית שיתנה קצוי נוטף על

באר היטב

גימטריא אחד, וזהו ה' אחד, ובציצית של ר' שלמה מולכו היה בארץ ראשון
י"ד כריכות ואח"כ ה' וכ"י כשם הנה"ה, מ"א. וצ"ן בשכנה"ג בהנחת ב"י
(וצ"ן במ"א ובכלובש בענין הכריכות): (כז) בסוף כל חוט קשר. ע"ל סי"ג ג
מש"ש: (כו) היה תלוי. ובד"עבד כשר, אבל באלקסון אסור, שהוא מנהג
קראיים, מ"א. ע"ן מ"ש הדראחרן בשם גר"המלך:
(א) הפוסקים ביחד. עמ"א מ"ש בלשון המדריכי, וכתב ד"ש להחמיר
שצריך כדי עניבה על כל חוט בפני עצמו, וצ"ן סי"ב: (ב) פשר. ואם
התיר את הציצית, אסור לתנם בטלית אחר, דהוי כוללתלה, ט"ז:

הקרן. וזהו בא לז"ר ספר ברי"י וספי והביא שם בשם מהרי"ש שכתב: פרוש, שיהיה ארץ הציצית נמשך על ארץ השלית, דהשתא בהשעשעו כשחולק הרחב בוועותיו
משלך שני הציצית לפניו וכ' לאחרי נוטף על הקרן. ונאיתי אנשי מעשה חולין אולם שיהיה ארץ נמשך לרחב השלית כ"ו, ואין י"ל, דהשתא נוטף על הקרן שלא בשעת
עטוף ובשעת עטוף לא, ואין כח שעת עטוף אוליין כ"ו: ונאיתי אני למר זקנו הרב מהר"א אזולאי (והוא בעהמ"ח חסד לאברהם) כתב: ואני נוהג בבי' ציצית שלאחר
סבירת מהרי"ש, ובבי' ציצית שלפני אנשי מעשה, כי בזה תאמן יהיו כל הד' ציצית נוטפות על הקרן בלשר, משא"כ לסבירת אנשי מעשה ציצית שלאחריו הם תחת הקרן
ולמהרי"ש שלפני תחת הקרן, עכ"ל. ודבריו נאמנו מאד ונחוש יעיד ע"י, ודבריו מוז"ה מפ"ש בהגמ"י כ"ו: הכל לפי מה שפ"ש מתעששין בו, אכן העולם אין נוהגים כזה,
ונראה שסומכין על מ"ש בהגמ"י שחזרו בו מהרים ואמר דהכל נקרא נוטף על הקרן ולא אמע"ט אלא באלקסון כ"ו, ע"ש. וצ"ן ביראפנים מ"ש בפרוש ארץ הקנה ורחב
הקנה לט"ז ומג"א. וצ"ן בחשב"ן ח"ב סימן רח לענין הרהקה משפת הקנה כמלא קשר אגודל יוש אומרים דוקא בארץ אבל ברחב א"צ, כתב: והאדר' נקרא העד היתר
ארץ, והרחב נקרא העד היתר קצו, ע"ש, וכיון שהקנה הוא שמתעששין בצד היתר ארץ, נקרא מה שמתעששין בו ארץ, ומראשו לנגליו הוא הרחב, וכמ"ש בסי' ח' להניח
על ראשו: ורחבו לקומתו, והוא כדברי המג"א בזה. וצ"ן בגר"המלך סיף טו שכתב שאם היתה משלשלת ותלית צריך להעביר אל הצד השני שמתנה נוטפת על הקרן: ויש
שפדקדקין שלא לעשות כן בשבת דהויל כמתקן, ואין לחש לזה, שאין זה תקון בגופו של בגד, רק כמי שמשלשל בגדיו לפניו או לאחרי, ע"ש:

באר הלכה

דפסק הנ"מ"א לעיל בסימן י' סיף ו' בהטיל ציצית על ציצית, דחומף אחת
מזה וכשר בכל גונו, ע"ן שם: * לאורך השלית, ע"ן במגן אברהם שפדקדק
דאורך השלית נקרא מה שמתעששין בו האדם, ורחב הנינו קומתו מראשו
לנגליו. והקשו האחרונים על זה: הלא בציצית העליונים אם יעשה אותם
לאורך השלית לא יהיו נוטפות על הקרן, שהיו תלויים כלפי קרקע? ויצינו
על זה, ומכל מקום למעשה הסכימו שיתר טוב ששני העליונים יעשו ברחב
השלית ולא בארץ כ"ו: אך כל זה לבתחלה, אבל בדיעבד אין קפידא, כמו
שפרשמי במשנה ברורה, ע"ן שם: * שאין לתת נכו'. ע"ן בארחות חיים
שפדקדק השעם משום דבעינן מין קנה, וכן העתיק הגר"א השעם. נראה
שאין רוצה לאמר השעם משום על המעל, כמו שכתב המדריכי בשם
מהר"מ, כדי שלא נקשה דהשלאי גופא כיון ששפור הוא גופה הוי קנה, על-
כן אמר: הלא בעינן שהציצית יהיו ממין הקנה. ומהרי"ש ב"ה עקר דינו
אנ"י גס"פ דוקא אם השלאי הוא שלא במינו, כדמוכח שם, עיי"ש: אס"פ
לפי זה, אם זה הוא ממין הקנה, או שהציצית הוא מצדו ופשתים דפוטריין,
בכל גונו מטר. ואף מה דנקט בלשנה 'שום בגד', דחוק לפי זה. וחדוש
הוא על האחרונים שלא העירו בזה. ודע עוד, דמה שכתוב בשלחן ערוך
'נקבי השלית', אין הפנה דוקא בתוך הנקב, אלא טלאי הפגנת פתח הקנה
סביב גס"פ בכלל זה, כן מוכח בבית יוסף ובאר הגר"א:

* אם נפסקו וכו' ונשתי' בהם וכו'. ע"ן במשנה ברורה כמה שכתבנו
לעשות עניבה לכל החוטים, הוא מלשון הסמ"ג שהובא בבית
יוסף (ולשון הש"י קצת דחוק בזה). ולא העפתי דעת הפגן אברהם דפליג
על המחבר וסובר דצריך שיהיה בו כדי לענב על כל אחד מהחוטים,
משום דבאמת אף אם נתיב דמפרוש במקדכי הוא כדבריו, הלא נש"י
וסמ"ג פליגי עלה דהמדריכי, וגם ברא"ש מוכח דמפרש כנש"י דכלהו
בהר"י הוא שעור יתר גדול, וגם במקדכי גופא משמע דלא פסיקא לה
פרוש, על-כן לא נתיב ספקו משום פשיטותא דכל הני דבנותא! וצ"ן גס'
כן בבאר מהר"מ כנעט על המדריכי שפכדי ראה לפרשו של הבית יוסף.

שער הציצין

(מע) פרימגרים: (ז) מגן אברהם: (ח) מדריכי, הובא בבית יוסף. וצ"ן בבאר הלכה: (ט) בית יוסף: (י) בית יוסף בשם הסמ"ג: (כ) בית יוסף ואלה דבה: (א) אחרונים: